

втрачається підключення до мережі Інтернет, майже щоранку нас супроводжують повітряні тривоги і необхідно переходити до безпечних місць, нічні та денні обстріли змушують забувати про усе на світі. Нестерпно важко постійно пам'ятати про перепони, які йдуть пліч о пліч із буденністю. Вмикати о 8:30 «Teams», чути голоси, кожного разу гірко думати про те, що все могло бути по іншому. Нам пощастило у вересні та жовтні відвідувати офлайн заняття, адже інформація у живому спілкуванні сприймається краще і це усім відомо достеменно. Проте викладачі кафедри педіатрії № 3 з післядипломною підготовкою докладають усіх зусиль аби провести повноцінні заняття не дивлячись на наявні труднощі і це заслуговує поваги.

Кожен на своєму місці робить усе задля перемоги, задля майбутнього і немає жодного зайвого гвинтика у нашій «Мрії». Війна нікуди не зникла, але зникло відчуття всеохоплюючого страху – мужність замінила його. Наразі важко будувати плани, але можливо жити сьогодні та зараз, продовжувати свій розвиток та майбутній шлях, досягати мрій та цілей і у жодному разі не зупинятись.

Список літератури

1. Теренда Н. О., Теренда О. А., Горішний М. І., Панчишин Н. Я. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії Covid-19 (за результатами анкетування). *Медична освіта*. 2021. № 4. С. 57–60.
2. Еріх Марія Ремарк. На Західному фронті без змін. 1929. С. 5
3. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія. Київ : НІСД, 2019. С. 230, С. 176.

УДК 378.147:616-053.2-051](477.44-25)

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 228 «ПЕДІАТРІЯ» З ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ім. М.І. ПИРОГОВА

**Сергета І.В., Браткова О.Ю., Ваколюк Л.М., Редчіц М.А., Теклюк Р.В.
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова (м. Вінниця)**

Одним із основоположних компонентів якісної підготовки висококваліфікованих лікарів-педіатрів в сучасних умовах є поглиблене, відповідно до характеру, вивчення та широке, за своїм змістом, оволодіння комплексом навчальних дисциплін профілактичної медицини, провідне місце у структурі яких, незаперечно, належить навчальній дисципліні «Гігієна та екологія з гігієною дитячого віку», метою якої є розвиток у майбутнього лікаря педіатричного профілю клінічно-орієнтованого гігієнічного мислення, умінь оцінки особливостей впливу факторів навколишнього середовища на дитячий організм, знань наслідків

їх негативної дії на стан здоров'я дітей і підлітків, визначення теоретичних і практичних основ розв'язання численних екологічних проблем, котрі виникають у тісному взаємозв'язку з особливостями соціальних умов перебування та розвитком сучасного виробництва, оволодіння методами охорони навколишнього середовища для збереження і зміцнення здоров'я дітей, підлітків та молоді [1, 5, 6].

Саме тому як головні завдання вивчення дисципліни «Гігієна та екологія з гігієною дитячого віку» у контексті забезпечення ґрунтовної підготовки грамотного і ерудованого лікаря-педіатра потрібно визначати вивчення закономірностей взаємодії природних та антропогенних чинників навколишнього середовища і соціальних умов життя, що справляють вплив на стан здоров'я осіб дитячого, підліткового та юнацького віку; наукове обґрунтування гігієнічних нормативів та розроблення заходів, що сприяють максимальному використанню чинників довкілля, які позитивно впливають на функціональний стан організму; запровадження розроблених гігієнічних рекомендацій у практику охорони здоров'я та перевірку їх ефективності; формування у сучасного фахівця здатності забезпечувати оптимальне з екологічних позицій природокористування, яке не порушує дозволених навантажень на провідні характеристики зовнішнього середовища тощо [1, 6].

Основним предметним напрямком програми навчальної дисципліни «Гігієна та екологія з гігієною дитячого віку» є вивчення закономірностей впливу навколишнього середовища та соціальних умов життя на організм дітей, підлітків і молоді зокрема та громадське здоров'я загалом, здійснення поглибленої гігієнічної оцінки впливу факторів внутрішньонавчального середовища та факторів довкілля на здоров'я дітей і підлітків, активне запровадження профілактичних заходів із збереження здоров'я та охорони довкілля, програм, котрі чітко орієнтовані на отримання знань з пріоритетних основ гігієни та екології, формування практичних навичок і умінь щодо запобігання та попередження виникнення захворювань як інфекційного, так і, передусім, неінфекційного генезу.

Навчальна дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 228 «Педіатрія» в структурі циклу професійної підготовки магістра педіатрії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова, який здобувачі освіти засвоюють протягом 2 і 3 років, а також 6 року навчання. Її унікальність визначає наявність у структурі предмету положень, розроблених на основі розробок і досягнень власних наукових шкіл закладу вищої освіти в галузі психогігієни та університетської гігієни. У цьому сенсі потрібно відзначити, що психогігієна вивчає вплив факторів і умов зовнішнього середовища на психічний розвиток і психічний стан людини, розробляє рекомендації щодо збереження і зміцнення психічного здоров'я суспільства і окремих осіб, передусім, осіб дитячого, підліткового та юнацького віку. Разом з тим університетська гігієна – це наука, котра визначає провідні принципи збереження і зміцнення здоров'я сучасного студентства, виділяє основні шляхи підвищення стійкості організму дівчат і юнаків, які навчаються у закладах вищої освіти до впливу факторів навколишнього середовища та соціальних умов життя, науково-обґрунтовує

ефективні здоров'язберігаючі технології щодо створення превентивного освітнього простору в освітянських установах [2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12].

Вагоме місце у структурі підготовки майбутніх педіатрів займають питання щодо вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі», метою викладання якої є формування у фахівців компетенцій, знань, і умінь для забезпечення ефективного управління системою охорони праці у медичній галузі, створення цілком сприятливих умов навчального та виробничого середовища і, безпосередньо, культури безпеки праці відповідно до чинних законодавчих та нормативно-правових актів відносно реалізації принципів пріоритетності охорони життя та пріоритетності здоров'я працівників галузі охорони здоров'я. І, натомість, як провідні завдання предмету необхідно визначити збереження здоров'я і високої працездатності медичних працівників шляхом застосування нормативно-законодавчих, науково-організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на профілактику виробничого травматизму і професійних захворювань [5, 11].

Навчальна дисципліна є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки магістра медицини освітньо-професійної програми 228 «Педіатрія», який здобувачі освіти засвоюють на 2 році навчання. Причому в центрі предмету «Охорона праці в галузі» перебуває система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, гігієнічних, лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів, спрямованих на забезпечення ефективного та адекватного управління охороною праці в галузі охорони здоров'я та фармації.

Зрештою, ще одним невід'ємним компонентом вивчення профілактичної медицини майбутніми лікарями-педіатрами слід вважати навчальну дисципліну «Основи біоетики та біобезпеки», що передбачає отримання базових знань, які охоплюють проблематику діяльності людини в галузі медицини, питання забезпечення безпеки її існування та збереження її здоров'я і життя. Основними завданнями предмету слід вважати: вивчення законів і правил адекватного регулювання професійної поведінки як медичних працівників, так і наукових дослідників, які працюють у медичній сфері, що сприяє забезпеченню високого рівня безпеки ефективного застосування новітні медичних технологій і попереджає фахівців про неприпустимість нанесення будь-якої шкоди людині, її нащадків, усьому людству і біосфері загалом; формування поваги до життя здорової і хворої людини, інтереси яких у будь-якому випадку мають оцінюватися вище ніж інтереси науки або інтереси суспільства; запобігання глобальної екологічної кризи, що може прийняти необоротний та цілком катастрофічний характер [4].

Дисципліна є обов'язковим компонентом підготовки магістрів педіатрії освітньо-професійної програми 228 «Педіатрія», який здобувачі освіти засвоюють на 1 році навчання. Предметним напрямком програми «Основи біоетики та біобезпеки» є морально-етичні питання, які виникають в процесі професійної діяльності лікаря, отримання знань про моральну проблематику діяльності людини в медицині та біології та забезпечення безпеки існування та збереження здоров'я і життя людини, формування навичок приймати професійні рішення на основі

морально-етичних принципів та юридичних засад, засвоєння наукових засад біомедичної етики та біобезпеки проведення клінічних випробувань лікарських препаратів і нових медичних технологій, розгляд законодавчих аспектів та наукових основ біобезпеки у світі та в Україні, біобезпеки впливу навколишнього середовища на людину, проблем біотероризму і біобезпеки, визначення пріоритетних заходів, спрямованих на захист населення у разі ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків в осередках біологічного зараження тощо.

Зазначений підхід до вивчення основних засад профілактичної медицини, незаперечно, створює суттєве та вагоме підґрунтя для подальшого успішного засвоєння здобувачами вищої освіти із спеціальності 228 «Педіатрія» цілого ряду навчальних дисциплін загальномедичного та клінічного змісту.

Список літератури

1. Гігієна та екологія : підручник / В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін. ; за ред. В. Г. Бардова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.
2. Мороз В. М., Макаров С. Ю., Серебреннікова О. А., Сергета І. В. Навчальний стрес та психофізіологічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 184 с.
3. Мороз В. М., Серебреннікова О. А., Сергета І. В., Стоян Н. В. Психофізіологічні та психогігієнічні основи ефективного використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти Вінниця : ТВОРИ, 2021. 208 с.
4. Основи біоетики та біобезпеки : підручник / О. М. Ковальова, В. М. Лісовий, Т. М. Амбросова, В. І. Смирнова. Київ : Медицина, 2017. 392 с.
5. Охорона праці в медичній галузі: підручник / О. П. Яворовський, І. В. Сергета, Ю. О. Паустовський, В. І. Зенкіна та ін. Київ : Медицина, 2021. 488 с.
6. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Стоян Н. В., Дреженкова І. Л., Макаров С. Ю. Університетська гігієна у контексті імплементації «Закону про вищу освіту»: фізіолого-гігієнічні основи, реалії та шляхи розвитку. *Довкілля та здоров'я*. 2016. № 4 (80). С. 46–52.
7. Сергета І. В., Бардов В. Г., Дреженкова І. Л., Панчук О. Ю. Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти та шляхи її оптимізації. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 184 с.
8. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Яворовський О. П. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей). Вінниця : ТВОРИ, 2020. 348 с.
9. Сергета І. В., Браткова О. Ю., Серебреннікова О. А. Наукове обґрунтування гігієнічних принципів профілактики розвитку донозологічних зрушень у стані психічного здоров'я учнів сучасних закладів середньої освіти (огляд літератури і власних досліджень). *Журнал НАМН України*. 2022. Т. 28, № 1. С. 306–326.
10. Сергета І. В., Серебреннікова О. А., Стоян Н. В., Дреженкова І. Л., Макарова О. І. Психогігієнічні принципи використання здоров'язберігаючих

технологій у сучасних закладах вищої освіти. *Довкілля та здоров'я*. 2022. № 2 (103). С. 32–41.

11. Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі: навч. посіб. / За ред. О. П. Яворовського, І. В. Сергеті. Київ : Медицина, 2019. 224 с.

12. Тимощук О. В., Полька Н. С., Сергеті І. В. Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 272 с.

УДК 378.147:616-006](477)"364"

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОНКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ ПЕДІАТРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ ТА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Сидорчук О.І., Мотузюк І.М., Понятовський П.Л.

Онкологія та клінічна онкологія викладається студентам медичних, медико-психологічного, стоматологічного факультетів, факультету ЗСУ і, також педіатричного факультету. Не зважаючи на подібність програм, викладання студентам різних факультетів має свої певні відмінності. Загальновідомо, що лікувально-діагностичні заходи у дітей мають свої відмінності, порівняно з дорослими пацієнтами. Складні маніпуляції у дітей виконуються під седацією, а збір скарг та анамнезу дуже важко провести. Зазвичай при проведенні курації студенти мали змогу спілкуватись з батьками, бути присутніми під час проведення різних діагностичних маніпуляцій та оперативних втручань.

Проте пандемія і війна вносять свої корективи в усі сторони нашого життя. Не стає виключенням і освіта. У наш час інтернет-технологій багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Зараз вже не обов'язково знаходитись поруч з викладачем. Достатньо великий час існує заочна форма навчання студентів. «Класична» заочна форма навчання часто не виправдовує свого призначення, особливо, коли мова йде про медичну освіту. Знання, що отримує студент, часто є поверховими, а самі заняття непродуктивними. Крім того, навчальний процес продовжується досить довго. Інтернет дає змогу розширити їх, зробити заочне навчання справді повноцінним та всеохоплюючим.

Дистанційне навчання може відбуватись в асинхронному режимі - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо, або в синхронному режимі - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання.